

מאת הרב לוי-יצחק גינזבורג
משפיע בישיבת תות"ל
המרכזית - כפר חב"ד

לעמוד בניסיון!

כאשר יהודים עומדים בכל התוקף העצמותי ולא מתביישים לבוא ולהכריז בריש גלי בפה מלא ומעל כל בימה אפשרית "אז אידן אָנערקענען ניט אין גלות" (=שיהודים אינם מכירים בגלות) – זהו ה"כלי" החזק ביותר לגלות את מציאות קיומו הנצחי של הרבי שליט"א מלך המשיח

אבל כשהרבי אמר לו לאו כה ברור, בוודאי לא ימרה את פי קודשו.

ללא מצב רוח חזר לביתו, כשהוא כמעט מתאבל על הכסף הרב שכמעט היה בידו והלך לטמיון. לסוחרים שבאו לסכם עמו את הפרטים האחרונים של העסקה, ענה ברוח נכאה שהוא מנוע מלהיכנס לעניין זה בגלל הוראת הרבי.

"לא ייתכן", הגיבו הידידים, "שהרבי יתערב ויפריע לך להרוויח כה טוב בהשקעה מועטת יחסית. לבטח לא הסברת לו מספיק טוב את העניין, לא הבהרת לו עד כמה הדבר כמעט וודאי שעסק זה יניב רווחים רבים, וכפתגם הידוע: 'כפי ששואלים כך מקבלים תשובה'. אבל עסק זה כה חבל להפסידו ששווה בשבילו לעשות נסיעה מיוחדת נוספת לליובאוויטש. סע אפוא פעם נוספת אל הרבי, הסבר היטב לרבי את כל הצדדים החיוביים, ולבטח שהפעם תקבל את הסכמת וברכת הרבי להצלחה".

החסיד לא היה שלם עם הנסיעה אחרי שכבר קיבל את הלאו, אבל בכל זאת החליט לעשות כפי שאמרו לו. הוא קם ונסע שוב לליובאוויטש. בתור גביר, הצליח להיכנס שוב ליחידות אל הרבי מהר"ש ושוב שטח לפניו את פרטי ההצעה, כשהוא מוסיף פרטים שלא היו קודם ושוב אינו שוכח לציין

מאוד. כל יועציו וחבריו, ידידיו הטובים, התלהבו מאוד מהרעיון וכבר ראו בדמיונם את הרווחים זורמים... כמעט והתחילו כבר לספור את הכסף ולהתחיל לפזר אותו לצדקה ולצורכי ציבור.

"הכל טוב ויפה", הבהיר להם אותו חסיד, "אבל אני אינני נכנס לשום עסקה, תהא כדאית ומשתלמת ככל שתהיה, מבלי עצת וברכת הרבי".

"אין בעיה", אמרו לו כולם, "סע לליובאוויטש. הרבי הרי בוודאי יסכים לעסקה בעלת סיכויים כה טובים! קבל אפוא את ברכתו ונתחיל בשעה טובה ומוצלחת להזיז את העניינים. רק עשה זאת מהר, כי חבל על כל יום שעובר".

קם אותו חסיד ונסע לליובאוויטש. נכנס ליחידות אל הרבי מהר"ש, שטח לפניו את פרטי ההצעה וביקש הסכמה וברכה, כשהוא לא שוכח לציין שלדעת המומחים הדבר כדאי, ויניב בע"ה רווחים רבים. הרבי הקשיב בתשומת לב, שמע את כל הפרטים, ולבסוף פסק ואמר: "לא. לדעתי לא כדאי לך להיכנס לעסקה זו".

החסיד היה די מאוכזב. הוא היה בטוח שאין כאן הרבה מה לשאול אלא רק לקבל את ברכת הרבי. כלל לא ציפה ללאו מוחלט.

מ ספר המשפיע הרה"ח ר' מענדל פוטרפס:

אחד מחסידיו של כ"ק אדמו"ר מהר"ש היה בעל עסק, עשיר גדול, שהשקיע את כספו בעיקר במסחר עצים. הוא נהג בדרך כלל לקנות מן האצילים בעלי האחוזה את הזכות לכרות את העצים ביערות השייכים להם. לאחר מכן הביא עובדים שיכרתו את העצים וינסרו אותם לקורות. העובדים היו קושרים כמה קורות ביחד ושולחים אותן כרפסודות על גבי הנהר בדרך לעיר הגדולה, שם היו נמכרות לסוחרים המקומיים, שהשתמשו בהן לבניין וכדומה.

בהיותו חסיד, מובן שלא עשה שום צעד רציני בחייו מבלי לשאול את פי הרבי. בכל פעם שעמדה על הפרק שאלה האם להיכנס למסחר בנושא מסויים ולהשקיע בעסקה כלשהי, היה נוסע לליובאוויטש, נכנס אל הרבי ושואל את פיו האם לעשות זאת או לא, וכדברי הרבי כך עשה תמיד ללא עוררין.

פעם הציעו לו להשקיע בעסק חדש. נכנסה אז ל"אופנה" ברוסיה שתייה של משקה מסויים שנקרא בשם "קוואס", כאשר על-פי כל התחזיות הייתה ההשקעה בייצורו קטנה יחסית, בעוד שוק הקונים היה והרווחים הצפויים היו אמורים להיות רבים

איננו רוצים ואיננו יכולים
לנהוג במנהגי יאָרצייט
והילולא. אנו מאמינים
בכל לבנו ובטוחים בכל
מאת האחוזים שהרבי חי
וקיים גם בגופו הגשמי
כפשוטו ממש, ואיננו
מוכנים בשום אופן
לשמוע על שום נתינת
מקום לאיזו שהיא
שקלא-וטריא בעניין זה

בפשטות. "הנשיא הוא הכל" ויש בו הכל, ישנם בו כל הבחינות, אלא שהדבר תלוי בך איך יהיה היחס אליך ומה אתה תקבל. הרבי לא לוקח ממך את הבחירה החופשית. כפי שאתה תסתכל על הרבי, כך, באותו אופן ובאותה מידה, הרבי נראה אליך ומשפיע אליך.

הדרגא הגבוהה ביותר, אמרו החסידים, הם ה"טיפשים", מי שמסתכל על הרבי כמו "טיפש", מי שיודע ש"ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך" – "כלומר, שבזה שאני בער ובהמות אני תמיד עמך". יודע הוא כי רבי הוא אלוקות, שכינה מדברת מתוך גרונו ודבריו הם דבר ה' ממש, כך שכל ניסיון להתחכם עם הדברים ולערב בזה את מה שאני מבין והיועצים שלי והידידים שלי אמרו וכדומה הוא נואל ואווילי, שהרי לגבי הרבי כולנו אין ואפס לגמרי – אחד כזה זוכה שגם הרבי מתייחס אליו כך, וממילא "ואני תמיד עמך".

מי ש"ענבעדך" הוא יותר "פיקח" ("אין אויפגעקלערטער") ואינו יכול להסתכל על הרבי בביטול כה מוחלט, בבחינת "בהמות הייתי עמך", אלא הוא מסביר ששכלו של הרבי הוא שכל התורה וההסתכלות שלו היא ההסתכלות של התורה, כך שהוא קולע אל דעת התורה בתשובותיו – גם הרבי מתגלה אליו כך, וכך הוא היחס מן הרבי אליו, כמו מי שאמנם הוא גבוה ונעלה, אבל בכל זאת גם אני קצת תופס מקום ולא אין ואפס ממש.

כאן כבר קשה יותר לעמוד בניסיון כשדברי הרבי אינם תואמים את מה שאני מבין וכל היועצים והמומחים שלי אמרו.

אבל כשמסתכלים על הרבי רק בתור אדם חכם ורחב אופקים, שצבר ידיעות רבות

גדולים, אבל הללו בוששו לבוא. הדברים לא הלכו לפי התחזיות, חלק מהסחורה הלך לטמיון, חלק אחר נשאר תקוע במחסנים, והוא כמעט ויצא נקי מכל נכסיו.

כאשר ראה כיצד דברי הרבי התממשו בדיוק, קם ונסע שוב לליובאוויטש, הפעם לא בגאון כגברי גדול וסוחר מצליח, אלא בשפלות רוח, כמי שסרח וקיבל את עונשו.

הוא נכנס אל הרבי מהר"ש ושהה זמן רב ביחידות. בצאתו עטו עליו החסידים וניסו לדלות ממנו מה אמר לו הרבי.

את רוב הדברים לא הסכים החסיד לספר, ורק אימרה אחת היה מוכן לחזור מן הדברים ששמע:

"אנשים באים ושואלים אותי", אמר הרבי מוהר"ש, "שאלות שונות בענייני מסחר ופרקמטיא ובנושאים שונים מענייני העולם, שלכאורה אין לי שום ידע ומומחיות בהם. איך יכול אני לתת עצות בנושאים אלו?" "אלא, שלושה סוגי חסידים ישנם, עם שלושה סוגי תירוצים לשאלה זו: ישנם ה"טיפשים" שאומרים כי 'רבי יש לו רוח הקודש, כל מילה שהוא אומר זהו דבר ה', 'שכינה מדברת מתוך גרונו', ומה באות תשובותיו, ולכן ציות לדבריו הוא ציות לדבר ה' אשר בפיו.

"ישנו סוג נוסף של אנשים קצת יותר 'שפויים', שאינם 'מזוימים' עד כדי כך. אלא, אומרים הם, הרבי לומד הרבה תורה ועוסק כל כולו בעבודת ה', כך שכל חייו הם חיים של תורה ועבודת ה'. כל ההסתכלות שלו בכל נושא נובעת מהסתכלות התורה על הדבר, ומכאן נובעות ידיעותיו ועצותיו.

"וישנם ה"שפויים" לגמרי ("די גאָר אויפגעקלערטער") שמסבירים את העניין הרבה יותר פשוט: הרבי נפגש עם המון אנשים, מסוגים שונים ומאופקים שונים וכל אחד מגולל בפניו את כל פרטי ענייניו, כך שבמשך הזמן צבר ידע רב בכל התחומים, ומכאן תשובותיו ועצותיו בכל התחומים.

"מאיזו קבוצה של חסידים שלא תהיה", אמר הרבי מהר"ש לאותו חסיד, "הרי אחרי שלוש פעמים אמרו לך שלא כדאי לעשות עסקה זו, היה עליך להבין שזה אכן לא כדאי, ולא לנסות להתחכם, לבכות ו"לבטל את רוע הגזירה", ולבסוף לעשות את העסקה – ולהפסיד בה..."

לאחר מכן, מוסיף ומספר המשפיע ר' מענדל, ישבו החסידים והתוועדו סביב אימרה זו של הרבי מהר"ש, וכה אמרו:

הרבי הוא טוב, אך ורק טוב. הוא דואג אך ורק לטובתו של כל אחד ואחד גם בגשמיות כפשוטו, בטוב הנראה והנגלה

שלדעת כל המומחים הדבר כדאי מאד ויניב בע"ה רווחים רבים, וכעת נשלח בעצתם לבקש רק הסכמה וברכה. הרבי הקשיב שוב בתשומת לב, שמע את כל הפרטים, ולבסוף פסק: "לא. כבר אמרתי לך שלדעתי לא כדאי לך להיכנס לעסקה זו".

החסיד התאכזב בשנית. נכון שגם בתחילה הרבי אמר לו כך, אבל הוא היה בטוח שאחרי שנסע במיוחד והוסיף את כל הפרטים וההסברים הרבי בוודאי יקבל את הדברים ויסיים. הוא לא ציפה לשלילה מוחלטת בשנית. הוא החל שואל את עצמו: במה חטאתי ולמה לא זכיתי שהרבי מונע ממני להרוויח ולעשות חיל בעזרת ה'. אבל תשובת הרבי הייתה ברורה ומוחלטת והחסיד חזר שוב לביתו ברוח נכאה.

הידידים והחברים, וגם בני המשפחה, לא קיבלו את הדברים. הם לא פסקו לתאר בפניו את העושר הרב שיוכה בו, שזוהי הזדמנות פז, הזדמנות חייו שלא תחזור עוד אם לא יעשה זאת עתה, ומישהו אחר יגרוף את כל הרווחים.

לבסוף נכנע החסיד, קם ונסע לליובאוויטש בפעם השלישית, נכנס ליחידות אל הרבי וכמעט בכה והתחנן: "רבי, כולם אומרים לי שזו הזדמנות חיי שלא תחזור, רבי, מה חטאתי שאיני יכול לעשות דבר כה כדאי, הרי כשבעזרת ה' ארוויח, אתן גם הרבה יותר לצדקה!".

הרבי הקשיב שוב בתשומת לב לכל דבריו, שמע את כל הפרטים, ולבסוף נענה ואמר: "כבר אמרתי לך פעמיים את דעתי, שלא כדאי לך להיכנס לעסקה זו, ולא נותר לי אלא לחזור על כך פעם נוספת".

בלב שבור חזר החסיד לביתו. הוא עצמו הבין שדעתו של הרבי נחרצת, אבל דברי ידידיו ובני משפחתו חזקו עליו והוא לא יכל לעמוד בניסיון. בפעם הראשונה בחייו עשה את העסקה מבלי לקבל את הסכמת וברכת הרבי, ואפילו בניגוד לדברי הרבי. הוא ניחם את עצמו שזו אמנם הפעם הראשונה, אבל גם הפעם האחרונה שהוא נוהג כך, פשוט אין הוא יכול לוותר על ריווח כה רב. אך כאשר בעזרת ה' ירוויח כראוי, ייתן לצדקה הרבה יותר ממה שהיה רגיל לתת, וכך יכפר על הנהגתו זו.

מה שקרה בפועל היה די צפוי – למי שיודע שצריך לציית לדברי הרבי לא רק משום שזהו רצון ה' וכך נכון וישר לעשות, אלא מפני שזו אכן הטובה האמיתית גם בגשמיות כפשוטו.

הסוחר השקיע כמעט את כל רכושו בייצור המשקה, תוך ציפייה לרווחים

בכל התחומים והצליב אותם אצלו – אקשה מאד לעמוד בניסיון כזה. כי למרות שאתה מבין שהרבי יודע ומבין יותר ממך, אבל מכיוון שנדמה לך שאתה והרבי נמצאים בכללות באותה מדרגה, "כותל אחד לשניהם", הרי גם אתה מבין משהו, והרי כ-ו-ל-ם אומרים אחרת, אז אולי בכל זאת יש כאן איזושהי טעות (רחמנא ליצלן)...

הקב"ה הוא טוב והרבי הוא טוב, כך אומר הרבי שליט"א מלך המשיח בשיחת שבת פרשת עקב תשי"ג. מי שמסתכל על הרבי כמי שנמצא מעל הרקיע השביעי, שגם הרקיע השביעי הוא נמוך מדי בשבילו והרבי נמצא הרבה מעליו, אזי גם הרבי יתראה אליו כמי שנמצא למעלה מן הרקיע השביעי – גבוה, נעלה ונשגב עד מאוד, אבל – רחוק...

ואילו מי שרוצה להיות עם הרבי כאן למטה בעולם הזה הגשמי והחומרי, הרבי הוא טוב והוא נמצא אתו עמו בעולם הזה הגשמי והחומרי – קרוב, קרוב מאד, וביחד.

ברור הדבר שישנם דברים רבים שהרבי נותן לנו ופועל בנו ללא כל קשר מי אנחנו ואיך אנו נוהגים, דברים רבים – ובמיוחד בעניין בשורת הבטחת ונבואת הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש – אינם תלויים בנו כלל וכלל, ושום דבר שיבוא מצד הנבראים אינו יכול כלל וכלל ח"ו "לקלקל את התוכניות" למלך מלכי המלכים הקב"ה ולמשה עבדו, הרבי מלך המשיח שליט"א.

אבל בכל זאת לא לקחו מאתנו את הבחירה החופשית. הרבה מאד תלוי גם בנו, ובמיוחד בעובדה כיצד אנו מסתכלים.

הרבי הוא רבי של כ-ו-ל-ם. גם של אלו שאינם שומרי מצוות לעת עתה, גם של המנגדים, גם של הנלחמים נגד יהדות, נגד חסידות, וגם נגדו אישית, גם "הפושעים ומורדים בתלמידי חכמים" מקבלים את חיותם אך ורק ממנו, מבחינת אחוריים, כמבואר כבר בתחילת ספר תניא קדישא. ובוודאי ובמיוחד שהרבי שליט"א הוא הרבי של כל אשר בשם חסיד חב"ד יכונה, יהיה מי שיהיה, ואפילו אם אין זה שמו העצמי אלא רק כינוי בלבד. אבל את הבחירה החופשית לא לקחו מאתנו.

הרבי מלך המשיח שליט"א הוא טוב, טוב מוחלט, טוב נצחי, טוב שצריך להיות נראה ונגלה גם בגלוי לעיני כל – אבל "הכללי" מצדנו לקבל את הטוב הזה הוא, נוסף ועוד לפני ה"קבלו מצוותי", לימוד

"מאיזו קבוצה של חסידים שלא תהיה", אמר הרבי מהר"ש לגביר לשעבר, "הרי אחרי ששלוש פעמים אמרו לך שלא כדאי לעשות עסקה זו, היה עליך להבין שזה אכן לא כדאי, ולא לנסות להתחכם"

תורתו ומילוי הוראותיו הקדושות, שהן המצוות והפרטים בהם נתן את עצמו, הרי עוד לפני כן ישנו ה"אנכי ולא יהיה לך", "קבלו מלכותי", הנקודה העצמית, הביטול וההתמסרות המוחלטת אל הרבי, ועוד לפני כן ישנה עצם מציאותו, ואופן ההסתכלות וההתייחסות שלנו אליו.

אפשר גם להסתכל על הרבי כ"בשר ודם", שאמנם הוא נעלה ונשגב עד מאד, אבל גם הוא יש לו אי אלו הגבלות.

וכפי פתגם החסידים הידוע המיוסד על מעשייה המספרת על אנשי עיירה קטנה ששמעו על הפלא החדש, רכבת שנוסעת ממש ללא סוסים, ולא יכלו להאמין למשמע אוזניהם שאכן ייתכן דבר כזה. שלחו אפוא משלחת וועדה מכובדת לעיר הגדולה שתבדוק את אמיתותן של השמועות. בדקה הוועדה המיוחדת ומצאה שאכן כן הוא, הרכבת נוסעת ממש ללא סוסים כלל וכלל. נתקצו חכמי העיירה לאסיפה רבתי, נשאו ונתנו בדבר שבעה ימים ושבעה לילות, ולא יכלו למצוא פתרון, עד שלבסוף הגיעו למסקנה המתבקשת מאליה: לומר שאכן ייתכן פלא כזה, רכבת שנוסעת ממש ללא סוסים, זו שטות מוחלטת. לא ייתכן דבר כזה כלל וכלל. אלא מאי, רואים אנו בפועל שישנה רכבת שנוסעת ממש ללא סוסים? – צריך לומר שאיזושהו סוס קטן מתחבא אי שם בראש הרכבת, גם אם איננו רואים זאת...

כך, היו חסידים אומרים, ישנם כאלו שלא מתקבל אצלם בשום אופן כלל וכלל לומר שאכן ישנו משהו, בשר ודם, שאין לו כל הגבלות, בהיותו מחובר ודבוק ומיוחד במלך מלכי המלכים הקב"ה שאין לו קץ וגבול. ומה שרואים שאכן ישנו משהו כזה – כנראה צריך לומר שישנו כאן בכל זאת איזה שהוא "סוס קטן", אי-אלו הגבלות

"מוכרח" שיהיו לו (ח"ו) גבול "קטן קטן" אבל בכל זאת "סוס" – לחשוב שמדובר כאן על מי שאינו "סוס" כלל וכלל, זה לא ייתכן, לא יעלה על הדעת...

וכבר אמר מי שאמר, בדרך צחות, שעל זה אמרו ושרו: "וגם זנב קטן" – "קטן קטן" אבל בכל זאת "זנב"....

כבר התפרסמו כמה פעמים דברי הספר 'בן יהודעי' (שכתב בעל היבן איש ח"י) אודות רבינו הקדוש, רבי יהודה הנשיא, שהיה בא לביתו אחרי הסתלקותו בכל ערב שבת בבגדי חמודות ועושה קידוש ופוסר את הרבים – שהנהגה זו אצל רבי יהודה הנשיא, רבי, הייתה בגלל העובדה שתלמידיו לא הסכימו בשום אופן "להשלים עם העובדה" של הסתלקותו (אף ששם אכן הייתה הסתלקות הנשמה מן הגוף) ואמרו ש"כל האומר מת רבי – יידקר בחרב"! בגלל זה זכו שגם לאחר פטירתו הוא נהג עמם כאדם חי, בא ועשה קידוש ופוסר את הרבים.

כאשר יהודים עומדים בכל התוקף העצמותי של יהודים בכלל ושל חסידים בפרט ושל "הדור השביעי" בפרטי פרטיות; כאשר לא מתביישים לבוא ולהכריז בריש גלי בפה מלא ומעל כל בימה אפשרית "אז אידן אָנערקענען ניט אין גלות" (=שיהודים אינם מכירים בגלות)

– איננו רוצים ואיננו יכולים לנהוג במנהגי יאָרצייט והילולא. אנו מאמינים בכל לבנו ובטוחים בכל מאת האחוזים שהרבי חי וקיים גם בגופו הגשמי כפשוטו ממש, ואיננו מוכנים בשום אופן לשמוע על שום נתינת מקום לאיזו שהיא שקלא-וטריא בעניין זה, לא הייתה ולא יכולה להיות בשום אופן אצל הרבי שליט"א הסתלקות הנשמה מן הגוף. שכן "ואם יעלה על הדעת שהוא אינו מצוי – אין דבר אחר יכול להימצאות", ללא הימצאותו של רבי בעולם הזה הגשמי כפשוטו, אין שום דבר יכול להימצאות,

כאשר נוהגים כך בפועל ובגלוי, וברבים ובציבור, ובפרסום ובדפוס, ובכל האופנים האפשריים, גם לפי המושגים הנמוכים ביותר של התחתון ביותר שאין תחתון למטה הימנו – זהו ה"כללי" החזק ביותר לגלות גם לעיני כל בשר כאן למטה בפשטות ממש ותיכף ומיד ממש את העובדה האמיתית והנצחית, את מציאות קיומו הנצחי של הרבי שליט"א מלך המשיח כשהוא עומד וגואל את כולנו בגאולה האמיתית והשלימה "נא"ו" ממש.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!